

Po upływie powyższego terminu właściciele nieruchomości, do których stosować się będzie decyzja o utrzymaniu ostatecznym w swej mocy takiego wywłaszczenia lub ograniczenia o ile nie otrzymali wynagrodzenia za wywłaszczenie lub ograniczenie prawa własności swej nieruchomości, mogą żądać oszacowania i wypłacenia im odszkodowania podług przepisów dekretu niniejszego.

Wywłaszczenia, dokonane przez b. władze rosyjskie do 1915 r. włącznie, pozostają wszystkie w swej mocy; jeżeli przytem postępowanie szacunkowe w tych sprawach wywłaszczeniowych nie zostało ukończone, może ono być wznowione, na żądanie właścicieli, podług przepisów dekretu niniejszego nie wspaniej jednak niż po upływie 6 miesięcy.

Art. 34. Całe postępowanie w sprawach wywłaszczenia przymusowego, oraz zajęcia czasowego gruntów lub materiałów wolne jest od opłat stemplowych na rzecz skarbu. Jednakże przy aktach nabycia ostatecznego oraz przy załatwianiach hipotecznych wszelkiego rodzaju opłaty, należne w myśl odpowiednich przepisów prawa, będą pobierane na zasadach ogólnych.

Art. 35. Rada Ministrów upoważniona jest do wydawania przepisów wykonawczych do niniejszego dekretu.

Art. 36. Dekret niniejszy zyskuje moc obowiązującą, z chwilą ogłoszenia w Dzienniku Praw, na obszarach Ziemi Polskich b. zaboru rosyjskiego.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

Naczelnik Państwa:

J. Piłsudski

Prezydent Ministrów:

I. J. Paderewski

Kierownik Ministerstwa Komunikacji:

J. Eberhardt

163.

DEKRET

o utworzeniu Pocztowej Kasy Oszczędnościowej.

Rząd Państwa Polskiego powołuje do życia Państwową instytucję obrotu pieniężnego pod nazwą:

„Pocztowa Kasa Oszczędnościowa“.

Art. 1. Działalność Pocztowej Kasy Oszczędnościowej obejmuje:

- 1) przyjmowanie i wypłatę wkładów oszczędnościowych;
- 2) obrót przekazowy: czekowy i kliryngowy;
- 3) kupno i sprzedaż państwowych papierów wartościowych;
- 4) inkaso wekslowe;

- 5) eskontowanie papierów wartościowych wylosowanych;
- 6) przekazywanie sum za granice Państwa;
- 7) przechowanie papierów wartościowych i t. p.

Czynności wymienione w pp. 3—7 niniejszego artykułu Kasa załatwia tylko na zlecenie posiadających w niej rachunek oszczędnościowy lub przekazowy.

Art. II. Poczta Kasa Oszczędnościowa podlega Ministrowi Poczt i Telegrafów pod względem ustalenia budżetu i przedkładania rocznych rachunków.

Art. III. Siedzibą Dyrekcji Pocztovej Kasy Oszczędnościowej jest Warszawa. W miarę potrzeby powstawać będą oddziały P. K. O. w innych miejscowościach Państwa Polskiego na wniosek Ministra Poczt i Telegrafów za zezwoleniem Rady Ministrów.

Oddziały mają być otwierane w celu przeprowadzenia w przyszłości decentralizacji.

Art. IV. Na czele Pocztovej Kasy Oszczędnościowej stoi Dyrekcja w Warszawie, złożona z dyrektora i jego zastępcy, pozostających w bezpośredniej zależności od Ministra Poczt i Telegrafów, który na wniosek Dyrekcji oznaczy czas rozpoczęcia czynności P. K. O.

Z końcem każdego roku przedstawi Ministrowi Poczt i Telegrafów Najwyższej ustawodawczej Władzy Państwowej szczegółowe sprawozdanie z działalności P. K. O. Sprawozdania te, jak również bilanse miesięczne, winny być ogłaszane w urzędowym dzienniku Państwa.

Art. V. Pracownicy Pocztovej Kasy Oszczędnościowej są urzędnikami państwowymi. Członków komisji dyscyplinarnej mianuje Minister Poczt i Telegrafów.

Art. VI. Jako zbiornice Pocztovej Kasy Oszczędnościowej występują wszystkie urzędy pocztowe, a działalność ich jako zbiornic będzie ujęta osobnym rozporządzeniem Ministra Poczt i Telegrafów.

Art. VII. Korespondencja Pocztovej Kasy Oszczędnościowej i korespondencja osób prywatnych z P. K. O. w sprawach P. K. O. jest wolna od opłaty pocztowej. Wpływy P. K. O. są wolne od podatku.

Art. VIII. Wszystkie władze i instytucje państwowe, cywilne i wojskowe, autonomiczne, powiatowe, municypalne, kościelne i wyznaniowe mogą uskuteczniać wpłaty za pośrednictwem P. K. O.

STATUT ORGANIZACYJNY

„Pocztovej Kasy Oszczędnościowej“.

Art. 1. Na czele instytucji stoi Dyrekcja z siedzibą w Warszawie będąca zarazem głównym Zarządem mających powstawać oddziałów. Dyrekcja składa się z Naczelnego Dyrektora i jego zastępcy. Naczelnego Dyrektora musi mieszkać w budynku P. K. O. Dyrekcja reprezentuje P. K. O. na zewnątrz i znosi się bezpośrednio z wszystkimi władzami państwowymi i autonomicznymi. Naczelnego Dyrektora mianuje Naczelną Władzę Państwową na wniosek Ministra Poczt i Telegrafów. Dyrekcja jest odpowiedzialną za cały tok i działalność P. K. O. Działalność Dyrekcji obejmuje:

- a) ogólne kierownictwo sprawami P. K. O.;

- b) przyjmowanie, mianowanie i posuwanie do wyższej kategorii płac przyjętego personelu według obowiązujących dla urzędników i służby państwowej każdorazowych norm;
- c) rozmieszczenie personelu członków P. K. O.;
- d) dyspozycja kredytami do wysokości ustalonego budżetu, ustalenie stawki, wkładki związkowej, opłat administracyjnych i wysokości wkładki;
- e) coroczne przedkładanie budżetu i sprawozdania działalności całej instytucji Ministrowi Poczty i Telegrafów. Oddziały P. K. O. składają swoje budżety i sprawozdania Dyrekcji P. K. O. w Warszawie najpóźniej 10 stycznia każdego roku;
- f) inspekcja działalności oddziałów P. K. O.

Art. 2. Cały personel P. K. O. tworzy odrębny dział służby państwowej i podlega Dyrekcji w Warszawie.

Ponieważ pracownicy P. K. O. są urzędnikami państwowymi, będą miały do nich zastosowanie wszelkie przepisy służbowe urzędników państwowych.

Art. 3. Dyrekcji P. K. O. przysługuje prawo wydawania bezpośrednich poleceń w zakresie działalności P. K. O. wszystkim urzędów pocztowym. Stwierdzone przez kontrolę P. K. O. usterki działalności urzędów pocztowych jako zbiornic P. K. O. mają być udzielone właściwym Dyrekcjom Poczty i Telegrafów, które na żądanie Dyrekcji P. K. O. są obowiązane bezzwłocznie przeprowadzić rewizję danej zbiornicy, i o wyniku rewizji zawiadomić P. K. O.

Art. 4. Zarząd i rachunki wszystkich działów, wymienionych w artykule 1, będą prowadzone oddzielnie. Ta zasada obowiązuje również Zarządy oddziałów. Oddziały mają przedkładać miesięcznie bilanse Dyrekcji P. K. O. w Warszawie najpóźniej 7-go następnego miesiąca.

Art. 5. W zakresie umieszczania środków (art. 8) Dyrekcja P. K. O. ma obowiązek zasięgać decyzji Ministra Poczty i Telegrafów i Ministra Skarbu. Oddziały umieszczają swoje środki wedle zarządzeń Dyrekcji P. K. O. w Warszawie.

Art. 6. W sprawie obrotu przekazowego (czekowego i klirynkowego) obowiązują następujące zasady:

- 1) Każda osoba, fizyczna, pełnoletnia i osoba prawna, a więc instytucje, korporacje i t. p. może uczestniczyć w obrocie przekazowym o ile pisemnie zgłosi uczestnictwo i złoży wkładkę zawiązkową wysokości na razie 100 mk. wzgl. koron. Formularze uczestnictwa otrzymać można bezpłatnie w każdym urzędzie pocztowym, gdzie wpłaca się wkładkę zawiązkową. Jedna osoba może posiadać kilka rachunków; na każdy rachunek wpłaca osobną wkładkę zawiązkową.
- 2) P. K. O. może bez podania powodów odmówić przyjęcia w poczet uczestników.
- 3) Wkładka zawiązkowa pozostaje w P. K. O. przez cały czas uczestniczenia osoby w obrocie przekazowym.
- 4) Uczestnikom obrotu przekazowego służy prawo wypowiedzenia wzgl. wystąpienia z uczestnictwa, a jego wkładkę zawiązkową zwróci mu P. K. O. w ciągu dni 15 po otrzymaniu wypowiedzenia.
- 5) P. K. O. ma prawo zażądać złożenia wyższej wkładki zawiązkowej, jeżeli ogólna suma obrotu rachunku przekroczy maksymalną zgóry oznaczoną kwotę.

- 6) Wkładka zawiązkowa będzie się procentowała razem z ogólną kwotą rachunku uczestnika.
- 7) P. K. O. może wstrzymać oprocentowanie tak wkładki zawiązkowej jak i całej kwoty rachunku uczestnika w 30 dni po uprzednim zawiadomieniu.
- 8) P. K. O. otwiera rachunek kliryngowy każdemu uczestnikowi, któremu przysługuje prawo dowolnej dyspozycji pieniędzmi, wpłaconemi na jego konto, może mianowicie:
 - a) przekazać część lub całą kwotę samemu sobie lub osobie trzeciej, zamieszkałej w Państwie Polskiem;
 - b) żądać kupna papierów państwowych, względnie tych papierów, które P. K. O. osobnym spisem proponuje;
 - c) przekazywać pewną kwotę poza granicę Państwa Polskiego, bądź w formie przeasygnowania, bądź przekazem pocztowym, lub listem pieniężnym. Na rachunek każdego uczestnika mogą być skutecznione wpłaty po za granicami Państwa Polskiego w instytucjach, z którymi P. K. O. pozostaje w stosunkach. O formie i warunkach zagranicznych transakcji stanowią odrębne przepisy P. K. O. wraz z którymi podane będzie, z jakimi instytucjami zagranicznymi P. K. O. pozostaje w stosunkach.
- 9) Z istoty stosunku kliryngowego wypływa, że P. K. O., podnosząc imieniem odnośnego właściciela rachunku jego należności i placąc jego zobowiązania, działa w charakterze pełnomocnika. Pocztowe potwierdzenie nadania pieniędzy stanowi pełny dowód zapłaty do rąk własnych adresata.
- 10) Pieniądze z rachunków przekazowych w P. K. O. będą się procentowały w stosunku na razie 2 od sta rocznie, a mają służyć przedewszystkiem do wypłat, związanych z tym obrotem.
- 11) Przekazy (czeki), wystawiane w obrocie przekazowym, wszelkie oświadczenia i dokumenty, wystawione przez uczestników, tudzież rachunki (wyciągi konta), wystawiane przez P. K. O. są wolne od opłat stemplowych.
- 12) Za korzystanie z obrotu przekazowego (czekowego i kliryngowego) będą pobierane opłaty—mianowicie:
 - a) opłata manipulacyjna, na razie 6 fen. wzgl. hal. od każdej czynności w rachunku uskutecznionej (wkładka, przekaz, dopisanie, obciążenie etc.);
 - b) prowizja od obrotu w kwocie na razie $\frac{1}{4}$ od tysiąca. Opłaty będą pobierane przez dopisanie w rachunku.
- 13) W obrocie przekazowym liczy się każdy miesiąc za dni 30. Procentowanie zaczyna się i kończy z dniem 15 względnie ostatniego dnia tego miesiąca, w którym uiszczono wkładkę lub wypowiedziano część, wzgl. cały kapitał. Z dniem 31 grudnia każdego roku doliczać się będą odsetki do kapitału.
- 14) P. K. O. zachowuje załatwione rachunki, dokumenty i pisma, dotyczące się obrotu przekazowego, przez 3 lata: przeto tylko takie reklamacje mogą być uwzględnione, które przed upływem tego terminu będą wniesione. Wszelkie przesyłki, wysyłane drogą pocztową, można reklamować wedle przepisów pocztowych.
- 15) Uczestnikom zapewnia się pełną tajemnicę ich stosunków w obrocie przekazowym.
- 16) Zbiornice P. K. O. (urzędy pocztowe) pobierać będą wynagrodzenie na razie w kwocie 1 fen. wzgl. hal. za każdą wkładkę w obrocie przekazowym.

Wynagrodzenie to będzie wypłacane zbiorcom przez P. K. O. z końcem każdego roku.

Art. 7. W sprawie obrotu oszczędnościowego obowiązują następujące zasady:

- 1) Każdy, a więc i małoletni wnieść może wkładkę oszczędnościową w którymkolwiek urzędzie pocztowym; najniższą kwotę wkładkową stanowi jednostka waluty obowiązującej.
- 2) Wkładający otrzyma bezpłatnie i bez opłaty stemplowej książeczkę wkładkową, na której umieści własnoręczny podpis, a jeśli nie umie pisać, — znak odręczny w obecności osoby, znanej urzędnikowi zbiorcy i jej dodatkowym podpisem.
- 3) Jedna osoba może posiadać tylko jedną książeczkę wkładkową na własne nazwisko.
- 4) Ogólna suma wkładek na jedną książeczkę może wynosić na razie tylko 5.000 mk. wzgl. kor.
- 5) Wszelkie wpłaty i wypłaty P. K. O. mogą być skuteczniiane w którymkolwiek urzędzie pocztowym Państwa Polskiego.
- 6) Wysokość stopy procentowej od znajdujących się w P. K. O. oszczędności ustanawia się na razie na trzy od sta rocznie. Oprocentowanie zaczyna się i kończy z dniem 15 wzgl. ostatniego dnia tego miesiąca, w którym uiszczono wkładkę lub wypowiedziano część wzgl. cały kapitał.
- 7) P. K. O. otwiera rachunek dla każdego właściciela książeczki.
- 8) Odsetki narosłe będą doliczane do kapitału w dniu 31 grudnia każdego roku.
- 9) Jeżeli suma wkładek i odsetek przewyższy kwotę 5.000 mk. wzgl. kor., to nadwyżka nie ulega procentowaniu.
- 10) Właścicielowi służy prawo żądania zwrotu złożonego kapitału częściowo lub w całości, a czyni to za pomocą wypowiedzenia — w krótkiej drodze — w którymkolwiek urzędzie pocztowym, albo za pomocą wypowiedzenia większej kwoty przez P. K. O. w Warszawie, wzgl. przez właściwy oddział, skąd otrzyma wypowiedzianą kwotę osobnym przekazem P. K. O.
- 11) Jeśli książeczka wkładkowa zaginie, może być wydany duplikat. Właściciel zaginionej książeczki zawiadamia o tem P. K. O. w Warszawie, wzgl. właściwy oddział, przy pomocy osobnego druku, który otrzyma bezpłatnie w każdym urzędzie pocztowym i o ile książeczka zaginęła z jego winy, ponosi koszt druku. P. K. O. zakazuje wypłaty na zaginioną książeczkę, ogłasza zgubę okólnikiem, a po upływie miesiąca, o ile się nie znajdzie oryginał, wydaje duplikat, który właściwy urząd pocztowy doręczy właścicielowi.
- 12) O przedawnieniu wkładek oszczędnościowych P. K. O. względnie depozytów stanowią ogólne przepisy prawa. Wkładki i depozyty przedawnione stają się własnością Skarbu Państwa Polskiego.
- 13) Na oszczędnościach, złożonych w P. K. O., wzgl. na książeczkach wkładkowych P. K. O. nie można położyć aresztu z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w art. 1083 postęp. cywilnego. Jeżeli wkładcy zostanie ogłoszona upadłość, jak również gdy wkładca zostanie ubezsamowolniony, prawo wypowiedzenia i podjęcia

zaoszczędzonej kwoty przechodzi na zawiadowcę masy upadłości wzgl. kuratora.

- 14) W razie śmierci właściciela książeczki P. K. O. należy postąpić z wkładem jego zgodnie z przepisami prawa spadkowego.
- 15) Zbiornice P. K. O. (urzędy pocztowe) otrzymają z końcem każdego roku wynagrodzenie w kwocie na razie 5 fen. wzgl. hal. za każdą wydaną książeczkę wkładkową a jeden fen. wzgl. hal. za każdą wpisaną wkładkę oszczędnościową.

Art. 8. Sumy, lokowane w P. K. O. poza gotówką konieczną dla wypłat, wynikających z obrotu przekazowo-oszczędnościowego, winny być lokowane co najmniej 25% w gotówce lub na rachunku bieżącym w banku państwowym, reszta zaś w państwowych papierach procentowych.

Dan w Warszawie, dn. 7 lutego 1919 r.

Naczelnik Państwa:

J. Piłsudski.

Prezydent Ministrów:

I. J. Paderewski

Minister Poczty i Telegrafów:

Hubert Lindé

164

DEKRET

o rejestrze handlowym.

ROZDZIAŁ I.

Przepisy ogólne.

1. Przepisom dekretu o rejestrze handlowym podlegają wszyscy, uznawani za handlujących przez kodeks handlowy lub przez inne ustawy, z wyjątkiem zajmujących się handlem drobnym.

Minister Sprawiedliwości określać będzie w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz z Ministrem Skarbu, które osoby mają być uważane za zajmujące się handlem drobnym.

2. Obowiązkowemu zarejestrowaniu ulegają:

- 1) firma, siedziba i przedmiot przedsiębiorstwa, ich zmiana, zbytec i zwinięcie przedsiębiorstwa, otwarcie, zbytec i zwinięcie oddziału, sprzeciwienie się wypłacie ceny kupna (art. 61), zastrzeżenie w umowie rozwiązania sprzedaży przedsiębiorstwa, jeżeli nabywca nie zapłaci ceny kupna, zastrzeżenie przywileju na sprzedanym przedsiębiorstwie oraz przejście aktywów na nabywcę przedsiębiorstwa (art. 56);
- 2) udzielenie, rodzaj (art. 39) i ustanie prokury;